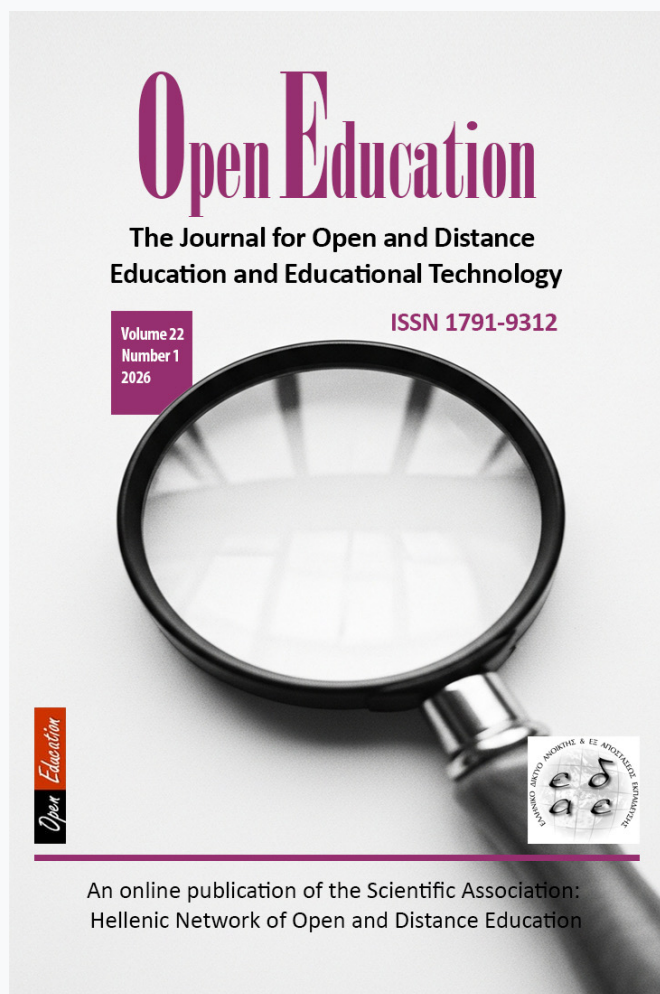

Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία

Τόμ. 22, Αρ. 1 (2026)

Open Education: The Journal of Open and Distance Education and Educational Technology

Αξιολόγηση της ανάπτυξης και υποστήριξης εργασίας-project ως μεθόδου τελικής εξέτασης στη Θεματική Ενότητα ΕΤΑ62 του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου

Σοφία Παπαδημητρίου, Νικόλαος Κούκης, Παναγιώτης Ψώμος, Αλεξάνδρα Γασπαρινάτου, Κωνσταντίνος Καλοβρέκτης, Γεώργιος Κορακάκης, Φίλιππος Ευαγγέλου, Κωνσταντίνα Δαλακώστα

doi: [10.12681/jode.40010](https://doi.org/10.12681/jode.40010)

Copyright © 2026, Σοφία Παπαδημητρίου, Νικόλαος Κούκης, Παναγιώτης Ψώμος, Αλεξάνδρα Γασπαρινάτου, Κωνσταντίνος Καλοβρέκτης, Γεώργιος Κορακάκης, Φίλιππος Ευαγγέλου, Κωνσταντίνα Δαλακώστα

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Αξιολόγηση της ανάπτυξης και υποστήριξης εργασίας-project ως μεθόδου τελικής εξέτασης στη Θεματική Ενότητα ETA62 του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου

Evaluation of the development and support of project-work as a final examination method in the Course ETA62 of the Hellenic Open University

Σοφία Παπαδημητρίου

ΣΕΠ ΜΠΣ ΕΤΑ

sofipapadi@gmail.com

Νικόλαος Κούκης

ΣΕΠ ΜΠΣ ΕΤΑ

koukisni@gmail.com

Παναγιώτης Ψώμος

ΣΕΠ ΜΠΣ ΕΤΑ

ppsomos@gmail.com

Αλεξάνδρα Γασπαρινάτου

ΣΕΠ ΜΠΣ ΕΤΑ

gasparinatos.alexandra@ac.eap.gr

Κωνσταντίνος Καλοβρέκτης

ΣΕΠ ΜΠΣ ΕΤΑ

kkalovr@gmail.com

Γεώργιος Κορακάκης

ΣΕΠ ΜΠΣ ΕΤΑ

gkor1966@gmail.com

Φίλιππος Ευαγγέλου

ΣΕΠ ΜΠΣ ΕΤΑ

evangelou.filippos@ac.eap.gr

Κωνσταντίνα Δαλακώστα

ΣΕΠ ΜΠΣ ΕΤΑ

dalakosta.konstantina@ac.eap.gr

Extended Summary

During the COVID19 pandemic, the importance of utilizing digital technologies at all levels of education was highlighted. Both, open and conventional higher education institutions came into contact with conducting online final exams. The conduct raised concerns and brought to the surface issues of reliability and validity of remote final exams. Open universities utilizing the distance education methodology, already had experience with remote exams, which was extended to the design and implementation of new methods of students' assessment during the pandemic. Researchers refer to a "new normal" regarding the transition and adoption of digital assessment practices in distance education to online assessment. The priority is to support the fundamental principles of assessment, including integrity, authenticity, equal opportunities in the design and implementation of digital assessment practices. The Hellenic Open University began the implementation of remote examinations during the academic year 2020 using the Webex and Exams platforms. Final examinations have since been conducted remotely using either a) a combination of

closed-ended questions with the development of open topics or b) the preparation and support of project-based assignments.

This paper presents the results of the qualitative research conducted in the spring semester during the academic year 2023-2024 for the evaluation of the first application of a project-work development and support as an examination method in the Module ETA62 "Digital Media in Education and Communication" (EAT62). The ETA62 is an optional Module of the Course "*Education and Technologies in Distance Teaching and Learning Systems-Sciences of Education/ETA*" at the Hellenic Open University. Data were collected from a questionnaire evaluating the process of elaboration and oral support of the project-work, distributed to the Post graduate students of the Course ETA through Microsoft Forms with closed and open-ended questions. Fifty-seven students participated in the research.

The results of the evaluation of the process of preparing the project-work as a method of final examination were considered positive in the context of distance education, they contribute to the reliable assessment of students as well as to the cultivation of their digital skills. The results of the evaluation of the project-work process as a final examination method were considered positive in the context of distance education, contributing to the reliable assessment of students as well as to the cultivation of their digital skills. Important factors of this final assessment method were the connection of theory with practice, the cultivation of creativity and critical thinking of students and the utilization of a digital tools' diversity. The results of this research emphasize the necessity of timely organization and conduct of seminars and their possible inclusion in the tutorials in order to support the preparation of projects. A large percentage of students declare themselves very satisfied with the new examination method and had sufficient time for their preparation. The new method aroused their interest even though it is quite laborious due to the combination of required creative and critical thinking. The main concerns of the students were time management and the necessity of support with detailed instructions and workshops. Furthermore, students' concerns regarding the academic integrity and effectiveness of examinations, parameters that may limit their overall adoption, need to be further explored. The pedagogical design of the assessment process emerges as a very important parameter in order to select and utilize tools and methods for the benefit

of learners/examinees, emphasizing personalized learning, self-regulation and their autonomy.

Keywords

Project-work, final exam, distance learning, evaluation, digital tools

Περίληψη

Κατά το χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2023-24 πραγματοποιήθηκε η πρώτη εφαρμογή της ανάπτυξης και υποστήριξης εργασίας-project, ως μεθόδου εξέτασης στη Θεματική Ενότητα (ΘΕ) ΕΤΑ62 «Ψηφιακά Μέσα στην εκπαίδευση και την επικοινωνία» του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΜΠΣ) «Εκπαίδευση και Τεχνολογίες σε Συστήματα εξ Αποστάσεως Διδασκαλίας και Μάθησης-Επιστήμες της Αγωγής» (ΕΤΑ) του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (ΕΑΠ). Στο παρόν άρθρο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της ποιοτικής και ποσοτικής έρευνας που πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια της πρώτης εφαρμογής της νέας μεθόδου εξέτασης. Τα δεδομένα συλλέχθηκαν από ερωτηματολόγιο αξιολόγησης της διαδικασίας εκπόνησης και προφορικής υποστήριξης της εργασίας-project, που διαμοιράστηκε μέσω Microsoft Forms με ερωτήσεις κλειστού και ανοικτού τύπου. Στην έρευνα συμμετείχαν 57 φοιτητές της ΘΕ ΕΤΑ62. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης της διαδικασίας εκπόνησης της εργασίας-project ως μεθόδου τελικής εξέτασης θεωρήθηκαν θετικά στο πλαίσιο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, εφόσον συμβάλλουν στην αξιόπιστη αξιολόγηση των φοιτητών/τριών και στην καλλιέργεια των ψηφιακών δεξιοτήτων τους. Σημαντικοί παράγοντες αυτής της μεθόδου τελικής αξιολόγησης αναδείχθηκαν η σύνδεση της θεωρίας με την πράξη, η καλλιέργεια της δημιουργικότητας και της κριτικής σκέψης των φοιτητών/τριών και η αξιοποίηση πληθώρας ψηφιακών εργαλείων. Η διαχείριση του χρόνου και η αναγκαιότητα υποστήριξης με αναλυτικές οδηγίες και διεξαγωγή σεμιναρίων αποτέλεσαν τους κύριους προβληματισμούς των φοιτητών/φοιτητριών.

Λέξεις-κλειδιά

εργασία-project, τελική εξέταση, εξ αποστάσεως εκπαίδευση, αξιολόγηση, ψηφιακά εργαλεία

Εισαγωγή

Κατά τη διάρκεια της πανδημίας Covid-19 εμφανίστηκε ένα πλήθος προβλημάτων τα οποία ανέδειξαν τη σημασία της αξιοποίησης των ψηφιακών τεχνολογιών σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης (Jimoγιannis & Koukis, 2023). Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης συνθήκης (Emergency Remote Teaching) τα τριτοβάθμια εκπαιδευτικά ιδρύματα, τόσο τα ανοικτά όσο και τα συμβατικά, ήρθαν σε επαφή με τη διεξαγωγή εξ αποστάσεως τελικών εξετάσεων μέσω Διαδικτύου. Η διεξαγωγή αυτή ανέδειξε προβληματισμούς κι έφερε στην επιφάνεια ζητήματα αξιοπιστίας και εγκυρότητας των εξ αποστάσεως τελικών εξετάσεων. Τα ανοικτά πανεπιστήμια, τα οποία αξιοποιούν τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, είχαν ήδη την εμπειρία των εξ αποστάσεως εξετάσεων, η οποία επεκτάθηκε στον σχεδιασμό και την εφαρμογή και νέων μεθόδων αξιολόγησης των φοιτητών/φοιτητριών κατά τη διάρκεια της πανδημίας, όπως τεκμηριώνεται και στην έρευνα των Ιωακειμίδου κ. συν., (2023). Σε μια «νέα κανονικότητα» αναφέρονται οι Hatzipanagos et al., (2020) στην έρευνά τους «Towards a Post Covid-19 Digital Authentic Assessment Practice: When Radical Changes Enhance the Student Experience» σχετικά με τη μετάβαση και την υιοθέτηση πρακτικών ψηφιακής αξιολόγησης στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση σε διαδικτυακή αξιολόγηση. Η μετάβαση ξεκίνησε λόγω της πανδημίας του Covid-19, με ταχύτητα και κλίμακα που θα ήταν αδιανόητη υπό κανονικές συνθήκες και προτεραιότητά της αποτέλεσε η υποστήριξη των θεμελιωδών αρχών της αξιολόγησης, συμπεριλαμβανομένης της ακεραιότητας, της αυθεντικότητας και των ίσων ευκαιριών κατά τον σχεδιασμό και την εφαρμογή των πρακτικών ψηφιακής αξιολόγησης.

Το ΕΑΠ ξεκίνησε τη διεξαγωγή των εξ αποστάσεως εξετάσεων κατά το ακαδημαϊκό έτος 2020 αξιοποιώντας τις πλατφόρμες Webex και Exams. Οι τελικές εξετάσεις έκτοτε διεξάγονται εξ αποστάσεως αξιοποιώντας ως μεθόδους είτε α) τον συνδυασμό ερωτήσεων κλειστού τύπου και ανάπτυξης ανοικτών θεμάτων είτε β) την εκπόνηση και υποστήριξη εργασιών-project.

Το ανά χείρας άρθρο διερευνά την πρώτη εφαρμογή της εξ αποστάσεως τελικής εξέτασης με εργασία- project κατά το χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2023-2024 στη Θεματική Ενότητα (ΘΕ) ETA62. Στην πρώτη ενότητα του άρθρου

παρουσιάζονται μελέτες και καλές πρακτικές για τη διεξαγωγή εξ αποστάσεως τελικών εξετάσεων και δίνεται έμφαση στην αξιοποίηση της εργασίας- project ή e-portfolio. Η δεύτερη ενότητα εστιάζει στη διεξαγωγή των εξετάσεων στο ΕΑΠ και στη συνέχεια η τρίτη ενότητα παρουσιάζει τη μεθοδολογία της έρευνας. Η τέταρτη ενότητα παρουσιάζει τα αποτελέσματα με διαγράμματα από τα στοιχεία της ποσοτικής έρευνας και πίνακες από τη θεματική ανάλυση των ποιοτικών στοιχείων. Το άρθρο ολοκληρώνεται με τα συμπεράσματα από την πρώτη εφαρμογή της εξ αποστάσεως τελικής εξέτασης με εργασία- project στο ΕΑΠ και τις προτάσεις για βελτίωση του νέου τρόπου εξετάσεων.

Διεξαγωγή εξ αποστάσεως εξετάσεων

Οι γραπτές εξ αποστάσεως εξετάσεις δύνανται να πραγματοποιηθούν με διάφορες μεθόδους, ανάλογα με τον εκπαιδευτικό οργανισμό και τις τεχνολογίες που επιλέγει να αξιοποιήσει. Η επιλογή της εκάστοτε μεθόδου εξαρτάται από τη φύση του μαθήματος και τις απαιτήσεις του Προγράμματος Σπουδών. Τα ανοικτά πανεπιστημιακά ιδρύματα έχουν ενσωματώσει συχνά τις εξ αποστάσεως εξετάσεις στις πρακτικές τους, εφαρμόζοντας συστήματα αξιολόγησης που συνδέονται άρρηκτα με τους ποιοτικούς δείκτες των σπουδών. Ωστόσο, κατά την περίοδο της πανδημίας Covid-19 οι ιδιαίτερες συνθήκες που διαμορφώθηκαν επέβαλαν ακόμα και στα συμβατικά πανεπιστήμια να αξιοποιήσουν διάφορες μορφές εξ αποστάσεως εξετάσεων (Aristeidou et al., 2023· Dominguez-Figaredo et al., 2022· Ιωακειμίδου κ. συν., 2023). Οι προκλήσεις της διαδικτυακής αξιολόγησης σε αυτήν την περίοδο έκτακτης ανάγκης (Emergency Remote Teaching), αντιμετωπίστηκαν μέσα από προσεγγίσεις (Bartolic et al., 2021· Pauli et al., 2020· Shraga-Roitman et al., 2022) όπως α) η ριζική αλλαγή στην αξιολόγηση σε ταχύτητα και ρυθμό διεξαγωγής τη, β) η ανάπτυξη στη βάση της καινοτομίας και της σταδιακής ενσωμάτωσης, γ) η προσπάθεια ελαχιστοποίησης του άγχους των φοιτητών/φοιτητριών, δ) η μεγιστοποίηση ίσων ευκαιριών και ευελιξίας, ε) η προσαρμογή και επέκταση γνωστών εργαλείων, όπως οι πλατφόρμες σύγχρονης και ασύγχρονης επικοινωνίας και στ) διερεύνηση συνθηκών και πρακτικών διεξαγωγής εξ αποστάσεως εξετάσεων, εφόσον η βαθμολογική βαρύτητα των τελικών εξετάσεων είναι μεγαλύτερη σε σχέση με τις υπόλοιπες μορφές αξιολόγησης των φοιτητών /φοιτητριών.

Οι πρακτικές που έχουν διαμορφωθεί και εφαρμοστεί μέχρι σήμερα (Amrane-Cooper, 2020· Chaudhary & Nirandhar, 2013· Divjak et al., 2022· Dominguez-Figaredo et al., 2022· Karadag & Özgür, 2020) στις τελικές εξ αποστάσεως εξετάσεις είναι οι εξής:

- Εξετάσεις με σύγχρονη επικοινωνία, με χρήση, εργαλείων Video Conferencing, όπως Zoom, Microsoft Teams, Webex, στις οποίες οι εξεταζόμενοι συμμετέχουν σε γραπτές εξετάσεις σε πραγματικό χρόνο με ανοικτού τύπου ερωτήσεις με κλειστά ή ανοικτά βιβλία (εκπαιδευτικό υλικό).
- Εξετάσεις με ασύγχρονη επικοινωνία, που διεξάγονται σε διαδικτυακές πλατφόρμες, όπως Moodle, e-class, Blackboard, στις οποίες οι φοιτητές/φοιτήτριες έχουν πρόσβαση σε διαδικτυακά τεστ πολλαπλής επιλογής ή σταθμισμένα τεστ και υποβάλλουν τις απαντήσεις τους ασύγχρονα.
- Εξετάσεις με ή χωρίς συστήματα ηλεκτρονικού ελέγχου (e-proctoring). Η ορολογία «e-proctoring tools» αφορά τεχνολογικά εργαλεία για την ηλεκτρονική επιτήρηση και εποπτεία εξ αποστάσεως εξετάσεων.
- Εξετάσεις με εκπόνηση εργασιών e-portfolio ή project σε συνδυασμό με προφορική εξέταση.
- Εξετάσεις με εικονική πραγματικότητα δηλαδή προσομοιώσεις ενός πραγματικού ή φανταστικού περιβάλλοντος σε έναν υπολογιστή.
- Εξετάσεις με βιντεοπαρουσιάσεις.

Η πιο δημοφιλής επιλογή είναι τα τεστ πολλαπλής επιλογής (Karadag & Özgür, 2020), καθώς είναι απολύτως μετρήσιμα και συνήθως αξιολογούν αυτοματοποιημένα και άμεσα. Η αυτοματοποιημένη βαθμολόγηση με ερωτήσεις κλειστού τύπου τείνει να κυριαρχήσει στα περιβάλλοντα μάθησης στο Διαδίκτυο. Μια ξεκάθαρη ανησυχία είναι ο βαθμός στον οποίο μπορεί η τεχνολογία να μειώσει την αλληλεπίδραση σπουδαστών/ακαδημαϊκού προσωπικού και σε ποιο βαθμό η ανθρώπινη κρίση θα μπορούσε ή θα έπρεπε να αντικατασταθεί από την τεχνολογία με «κατάλληλα» αυτοματοποιημένη βαθμολόγηση. Οι μαθητές στο Bolton College εξέφρασαν την προτίμησή τους για συνδυαστική ανατροφοδότηση από τον εκπαιδευτή παράλληλα με την αυτοματοποιημένη βαθμολόγηση (JISC, 2020).

Πλεονεκτήματα των εξ αποστάσεως τελικών εξετάσεων για τα πανεπιστημιακά ιδρύματα, αποτελούν, καταρχάς, η ποικιλία των μορφών αξιολόγησης και η αξιοποίηση δημιουργικών μορφών αξιολόγησης, όπως projects και παρουσιάσεις, καθώς και η κατάργηση των γεωγραφικών περιορισμών, αφού φοιτητές/φοιτήτριες από διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές έχουν τη δυνατότητα να συμμετάσχουν. Επίσης, μέσω των εξ αποστάσεως τελικών εξετάσεων παρέχεται η δυνατότητα συμμετοχής μεγάλου αριθμού εξεταζόμενων φοιτητών/φοιτητριών, σε συνδυασμό με τη μείωση του κόστους διεξαγωγής των εξετάσεων, εφόσον εκμηδενίζονται τα έξοδα ενοικίασης χώρων, κάλυψης εξόδων μετακίνησης και διαμονής, αγοράς μεγάλων ποσοτήτων χαρτιού και μελανιού, καθώς και άλλες δαπάνες που σχετίζονται με τη φυσική παρουσία εξεταστών και εξεταζομένων (Ilgaz & Afacan Adanir, 2020). Τέλος, οι εξ αποστάσεως τελικές εξετάσεις σηματοδοτούν την ευελιξία στη διαχείριση του χρόνου και του όγκου των δεδομένων αναφορικά με τις διαδικασίες υποβολής γραπτών, βαθμολόγησης, ανατροφοδότησης, έκδοσης αποτελεσμάτων (Dominnguez-Figaredo et al., 2022· Μαντζώρου, & Πανισίδου, 2022· Or, & Charman, 2022· Vorvilas et al., 2023).

Από την άλλη πλευρά, πλεονεκτήματα των εξ αποστάσεως τελικών εξετάσεων για τους/τις φοιτητές/φοιτήτριες αποτελούν, αρχικά, η ευελιξία συμμετοχής χωρίς γεωγραφικά και χρονικά εμπόδια (Alruwais, 2018· Dominnguez-Figaredo et al., 2022· Or, & Charman, 2022), εφόσον οι εξετάσεις διεξάγονται σε οικείο περιβάλλον, όπως το σπίτι τους ή οποιοδήποτε άλλο μέρος της επιλογής τους, χωρίς να χρειάζεται να μετακινηθούν, γεγονός που μπορεί ταυτόχρονα να λειτουργήσει ως παράγοντας μείωσης του άγχους και της πίεσης (Cross et al. 2023). Επιπλέον, κατά τη διάρκεια των εξ αποστάσεως τελικών εξετάσεων οι φοιτητές/φοιτήτριες έχουν πρόσβαση σε ποικιλία εκπαιδευτικών πόρων, καθώς μπορούν να χρησιμοποιήσουν βιβλία, σημειώσεις και διαδικτυακές πηγές, αν ασφαλώς επιτρέπεται βάσει του κανονισμού σπουδών. Τέλος, οι εξ αποστάσεως τελικές εξετάσεις παρέχουν στους/στις φοιτητές/φοιτήτριες περισσότερη αυτονομία στη διαδικασία διαχείρισης του ρυθμού μελέτης και προετοιμασίας τους, καθώς και στη διαχείριση του χρόνου, γιατί συνήθως μπορούν να επιλέξουν την καλύτερη, βάσει των υποχρεώσεών τους, χρονική περίοδο, για να συμμετάσχουν σε εξετάσεις εξ αποστάσεως.

Επιπρόσθετα, οι φοιτητές/φοιτήτριες των ανοικτών πανεπιστημίων εξοικειώνονται με ψηφιακά εργαλεία και αναπτύσσουν ψηφιακές δεξιότητες, στοιχεία τα οποία έχουν προστιθέμενη αξία στην αξιοποίηση διαδικτυακών εξετάσεων (Shraim, 2019· Vorvilas et al., 2023). Αυτά τα πλεονεκτήματα καθιστούν τις εξετάσεις εξ αποστάσεως μια ελκυστική επιλογή για πολλούς/πολλές φοιτητές/φοιτήτριες και εκπαιδευτικούς οργανισμούς.

Ωστόσο, εκτός των προαναφερθέντων πλεονεκτημάτων, είναι σημαντικός ο παιδαγωγικός σχεδιασμός της αξιολογικής διαδικασίας, προκειμένου να επιλέγονται και να αξιοποιούνται εργαλεία προς όφελος των εκπαιδευομένων/εξεταζομένων.

Οι εξ αποστάσεως εξετάσεις, όμως, έχουν και μειονεκτήματα, ανάμεσα στα οποία τα σημαντικότερα είναι τα τεχνικά προβλήματα, που μπορεί να ανακύψουν λόγω ελλιπούς αξιοπιστίας της προσωπικής υλικοτεχνικής υποδομής, όπως για παράδειγμα του φορητού υπολογιστή ή της κάμερας web, καθώς και οι δυσκολίες σύνδεσης των φοιτητών/φοιτητριών στο Διαδίκτυο ή/και στο σύστημα εξετάσεων (Bashitialshaaer et al., 2021· Henderson et al., 2024). Ένα, ακόμη, μειονέκτημα αποτελεί η αδυναμία αποτελεσματικής επιτήρησης των φοιτητών/φοιτητριών κατά τη διάρκεια των εξ αποστάσεως εξετάσεων και η χρήση αθέμιτων μέσων, με συνέπεια τον κίνδυνο δολίευσης των εξετάσεων (Dammias, 2016· Lancaster & Cotarlan, 2021). Αναμφίβολα, παρά την αξιοποίηση σύγχρονων διαδικτυακών εργαλείων και λογισμικών επιτήρησης στις εξ αποστάσεως εξετάσεις, εντοπίζονται νέες μέθοδοι εξαπάτησης (Lancaster & Cotarlan, 2021). Μεταξύ των μειονεκτημάτων των εξ αποστάσεως εξετάσεων κατατάσσονται, αφενός, η μειωμένη αλληλεπίδραση μεταξύ φοιτητών/φοιτητριών και καθηγητών, γεγονός που περιορίζει την επικοινωνία και την υποστήριξη των φοιτητών/φοιτητριών και αφετέρου, το ενδεχόμενο της δυσκολίας συγκέντρωσης, καθώς ορισμένοι/ορισμένες φοιτητές/φοιτήτριες δυσκολεύονται να παραμείνουν συγκεντρωμένοι σε οικείο περιβάλλον. Επιπλέον, οι εξ αποστάσεως εξετάσεις απαιτούν υψηλό βαθμό αυτοπειθαρχίας και αυτο-οργάνωσης από τους/τις φοιτητές/φοιτήτριες, κάτι που δεν μπορούν όλοι και όλες να επιτύχουν, παράγοντας που σε συνδυασμό με την ψυχολογική πίεση της απομόνωσης μπορεί να αυξήσει το άγχος και την πίεση που αισθάνονται (Khan & Khan, 2019). Τέλος, μειονέκτημα αποτελούν οι διαφορετικές δυνατότητες

πρόσβασης των φοιτητών/φοιτητριών σε υλικοτεχνική υποδομή και σύνδεση στο Διαδίκτυο (Bashitialshaaer et al., 2021· Hendrerson et al., 2024).

Στο πλαίσιο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης (εξΑΕ), δίνεται έμφαση στην εξατομικευμένη μάθηση, στην αυτορρύθμιση και στην αυτονομία. Ωστόσο, η διαχείριση και η κατάκτηση της αυτονομίας χρειάζεται προσοχή καθώς μπορεί να οδηγήσει σε απομόνωση με κίνδυνο ακόμα και την εγκατάλειψη των σπουδών (dropout) (Γιαγλή κ. συν., 2010· Park, 2007). Τα μειονεκτήματα μπορεί να επηρεάσουν την αποτελεσματικότητα και την εμπειρία των εξετάσεων εξ αποστάσεως.

Η εργασία project ως μέθοδος εξετάσεως εξέτασης

Η εργασία project ως μέθοδος εξέτασης εξ αποστάσεως προσφέρει αρκετά πλεονεκτήματα, τα οποία την καθιστούν ελκυστική επιλογή για την αξιολόγηση των φοιτητών/φοιτητριών σε εξ αποστάσεως περιβάλλοντα (Καπαχτοή κ. συν., 2014). Οι φοιτητές/φοιτήτριες έχουν την ευκαιρία να εμβαθύνουν σε ένα θέμα και να εφαρμόσουν στην πράξη τις γνώσεις τους. Μέσω των projects οι φοιτητές/φοιτήτριες αναπτύσσουν δεξιότητες όπως η έρευνα, η ανάλυση, η δημιουργικότητα και η ομαδική εργασία, μπορούν να εργάζονται με τον δικό τους ρυθμό και να οργανώνουν τον χρόνο τους, γεγονός που συμβάλλει στην αποτελεσματική διαχείριση του χρόνου. Επιπλέον, οι εργασίες-projects επιτρέπουν περισσότερη δημιουργική έκφραση σε σύγκριση με τις παραδοσιακές εξετάσεις. Η επιλογή τους ως μεθόδου εξέτασης υποστηρίζει την αξιολόγηση πολλαπλών πτυχών, όπως η δημιουργικότητα, η γραπτή επικοινωνία, η παρουσίαση και η κριτική σκέψη.

Η εργασία-project ως μέθοδος εξέτασης εξ αποστάσεως έχει και μειονεκτήματα, τα οποία ενδέχεται να επηρεάσουν την εμπειρία των φοιτητών/φοιτητριών και την αποτελεσματικότητα της αξιολόγησης μέσω projects. Τα projects συχνά απαιτούν περισσότερη προετοιμασία και χρόνο από ό,τι οι παραδοσιακές εξετάσεις. Σε ομαδικά projects, η εξ αποστάσεως συνεργασία μπορεί να έχει επιπλέον δυσκολίες, με προβλήματα συνεννόησης, συμμετοχής ή σύνδεσης.

Εφαρμογή στο ΕΑΠ

Η ΘΕ ΕΤΑ62 «Ψηφιακά Μέσα στην εκπαίδευση και την επικοινωνία» του ΠΜΣ «Εκπαίδευση και Τεχνολογίες σε Συστήματα εξ Αποστάσεως Διδασκαλίας και Μάθησης-Επιστήμες της Αγωγής - ΕΤΑ» του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου αποτελεί μια από τις δυο προαιρετικές εξαμηνιαίες Θεματικές Ενότητες. Στο πλαίσιο της ΘΕ εκπονούνται από τους φοιτητές/φοιτήτριες τέσσερις εκπαιδευτικές δραστηριότητες υποχρεωτικά οι οποίες συμβάλλουν κατά 40% στην τελική βαθμολόγησή τους. Το υπόλοιπο ποσοστό του 60% της συνολικής βαθμολόγησης ολοκληρώνεται με τη διαδικασία των τελικών εξετάσεων.

Ειδικότερα κατά τη διάρκεια των 13 Εβδομάδων Μελέτης, οι τέσσερις εκπαιδευτικές δραστηριότητες αφορούν:

- τρεις (3) Δραστηριότητες Αξιολόγησης (ΔΑ) και μία (1) Γραπτή Εργασία (ΓΕ) κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2021-2022, 2022-2023.
- τέσσερις (4) Δραστηριότητες Αξιολόγησης (ΔΑ) κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2023-2024 μέχρι σήμερα.

Η διαδικασία της τελικής εξέτασης κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2021-2022, 2022-2023 διεξαγόταν μέσω Διαδικτύου και περιελάμβανε συνδυασμό ερωτήσεων κλειστού τύπου (30% της συνολικής βαθμολογίας) και 2 θέματα ανάπτυξης (70% της συνολικής βαθμολογίας). Κατά το χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2023-2024 θεσπίστηκε το νέο σύστημα εξέτασης μέσω της εργασίας-project. Η διαδικασία της τελικής εξέτασης περιλαμβάνει την εκπόνηση και υποβολή της εργασίας-project εντός χρονικού διαστήματος τριών εβδομάδων και προφορική υποστήριξη της συγκεκριμένης εργασίας από τον φοιτητή/φοιτήτρια μέσω τηλεδιάσκεψης παρουσία του/της Καθηγητή/Καθηγήτριας Συμβούλου και ενός ακόμη μέλους ΣΕΠ.

Στο άρθρο αυτό παρουσιάζεται η έρευνα που διεξήχθη τη χρονική στιγμή που έλαβε χώρα η αλλαγή του τρόπου τελικής εξ αποστάσεως εξέτασης στη ΘΕ ΕΤΑ62, προκειμένου να διερευνηθεί η αποδοχή από τους φοιτητές και τις φοιτήτριες της νέας μεθόδου εξέτασης μέσω εργασίας-project.

Η παρούσα έρευνα αξιοποιώντας τα ερευνητικά ευρήματα της πρόσφατης βιβλιογραφίας οριοθετείται από τα εξής ερευνητικά ερωτήματα: α) Ποιες οι απόψεις των φοιτητών/φοιτητριών για τη διαδικασία εξέτασης μέσω εργασίας-project; β) Ποιος ο βαθμός ικανοποίησης των φοιτητών/φοιτητριών από την εμπλοκή τους στην

εργασία-project; γ) Ποιοι οι προβληματισμοί και οι προτάσεις βελτίωσης των φοιτητών/φοιτητριών για τη διαδικασία της εξέτασης μέσω της εργασίας-project;

Μεθοδολογία

Κατά το χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2023-2024, η Ομάδα Διδακτικού Προσωπικού (ΟΔΠ) της ΘΕ ΕΤΑ62 αποτελούνταν από 10 διδάσκοντες/διδάσκουσες (μέλη ΣΕΠ) που είχαν αναλάβει ισάριθμα τμήματα (ΗΛΕ41 έως ΗΛΕ50). Σε συνεδρία της ΟΔΠ συζητήθηκαν προβληματισμοί για τη διαδικασία της εξ αποστάσεως εξέτασης και προτάθηκε να διερευνηθεί η εφαρμογή της νέας μεθόδου τελικής εξέτασης στους/στις φοιτητές /φοιτήτριες του συγκεκριμένου εξαμήνου. Στο πλαίσιο αυτό, αναπτύχθηκε συνεργατικά από τα μέλη ΣΕΠ της ΕΤΑ62 ένα ερωτηματολόγιο σε Microsoft Forms με συνδυασμό ερωτήσεων ανοικτού και κλειστού τύπου, το οποίο διανεμήθηκε στους/στις φοιτητές/φοιτήτριες με τη συνδρομή των διδασκόντων/διδασκουσών κάθε τμήματος. Στη συνέχεια, έγινε η συλλογή, θεματική ανάλυση και αποτίμηση των απαντήσεων που συγκεντρώθηκαν. Τα ζητήματα που μελετήθηκαν αφορούσαν την αποτίμηση των απαντήσεων των φοιτητών/φοιτητριών για τη διαδικασία της εξέτασης, την ικανοποίησή τους, τους προβληματισμούς τους καθώς και τις προτάσεις τους για βελτίωση.

Η συνολική ισχύς και αξιοπιστία των ερευνητικών ευρημάτων ενισχύεται, αφενός, από τον τριγωνισμό των δεδομένων καθώς αξιοποιήθηκε μια ποικιλία πηγών ή τύπων δεδομένων και αφετέρου, από τη μεθοδολογική τριγωνοποίηση ποιοτικών και ποσοτικών μεθόδων. Η ερευνητική προσέγγιση συνδύασε ποσοτικά και ποιοτικά στοιχεία, τα οποία συνδυαστικά με τη βιβλιογραφική επισκόπηση διασφαλίζουν την αξιοπιστία της.

Ερευνητικά ευρήματα

Το ερωτηματολόγιο συμπλήρωσαν 57 φοιτητές και φοιτήτριες με μέσο χρόνο συμπλήρωσης τα 37 λεπτά και 8 δευτερόλεπτα. Τα ευρήματα που παρατίθενται στη συνέχεια προέκυψαν από τη στατιστική επεξεργασία των δεδομένων που συνελέγησαν από ερωτήσεις του ερωτηματολογίου που αφορούσαν τις απόψεις των φοιτητών/φοιτητριών για τη διαδικασία εκπόνησης της εργασίας-project, για την

ικανοποίησή τους από την εμπλοκή τους στη διαδικασία και για τους προβληματισμούς που προέκυψαν κατά τη διαδικασία αυτή.

1. Πόσο ικανοποιημένος/η είστε με τη συνολική διαδικασία εκπόνησης της εργασίας-project;

[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

● Πολύ ικανοποιημένος	28
● Ικανοποιημένος	22
● Ούτε ικανοποιημένος ούτε δυσ...	4
● Δυσανεστημένος	2
● Πολύ δυσανεστημένος	1

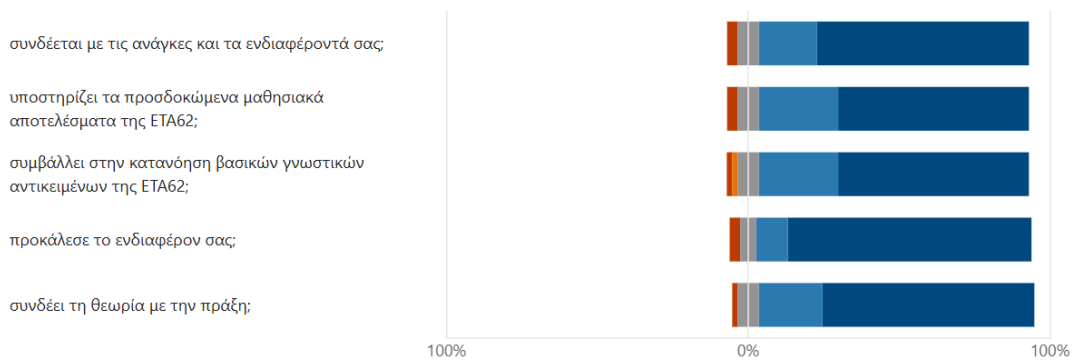

Διάγραμμα 1. Ικανοποίηση συνολικής διαδικασίας εκπόνησης εργασίας-project

2. Σε ποιον βαθμό θεωρείτε ότι η εκπόνηση της τελικής εργασίας – project (5 επιλογές με κύλιση της οριζόντιας μπάρας)

[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

■ Απολύτως διαφωνώ ■ Σχετικά διαφωνώ ■ Ουδέτερο ■ Σχετικά συμφωνώ ■ Απολύτως συμφωνώ

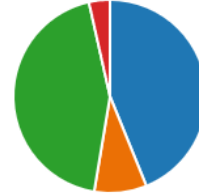
Διάγραμμα 2. Σχολιασμός διαδικασίας εκπόνησης εργασίας-project

3. Θεωρείτε ότι ήταν επαρκής ο χρόνος της εκπόνησης της εργασίας-project;

[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

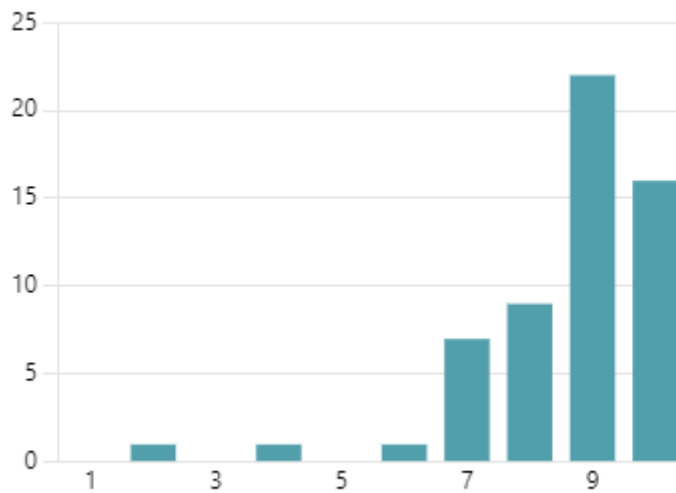
[Πληροφορίες](#)

● Ναι	25
● Όχι	5
● Χρειαζότανε μια εβδομάδα ακό...	25
● Χρειαζότανε δυο εβδομάδες ακ...	2

Διάγραμμα 3. Επάρκεια χρόνου εκπόνησης εργασίας-project

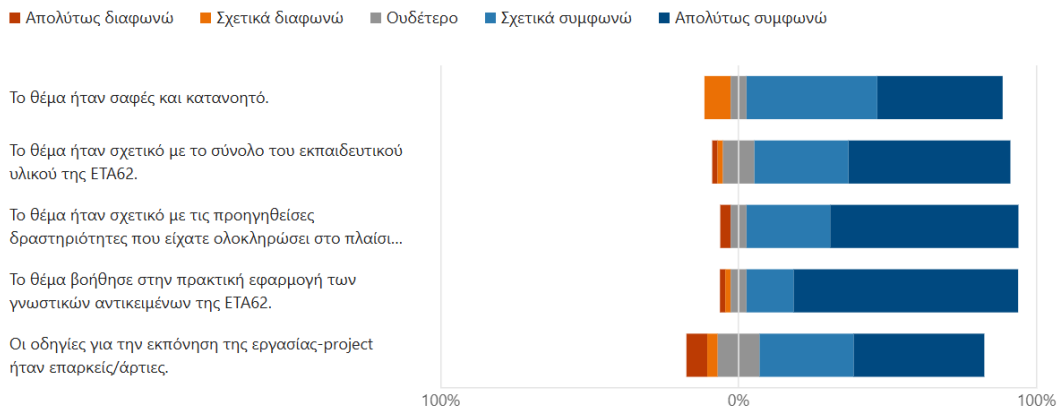
Ο μέσος όρος της συνολικής αξιολόγησης του θέματος της εργασίας-project είναι 8,61 σε δεκαβάθμια κλίμακα και η κατανομή φαίνεται στο Διάγραμμα 4.

Διάγραμμα 4. Συνολική αξιολόγηση του θέματος της εργασίας-project

5. Σχετικά με το θέμα της εργασίας-project, σε ποιο βαθμό συμφωνείτε με τις ακόλουθες δηλώσεις; (5 επιλογές με κύλιση της οριζόντιας μπάρας)

[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

Διάγραμμα 5. Σχολιασμός θέματος εργασίας-project

6. Σχετικά με την εργασία-project ως μέθοδο εξέτασης, σε ποιο βαθμό συμφωνείτε με τις ακόλουθες δηλώσεις; (5 επιλογές με κύλιση της οριζόντιας μπάρας)

[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

Διάγραμμα 6. Σχολιασμός εργασίας-project ως μεθόδου εξέτασης

Στην 7^η ερώτηση «Με ποιον τρόπο συνέβαλε η μέθοδος εξέτασης με project στην κατανόηση του υλικού και στη συνολική μαθησιακή εμπειρία σας στο μάθημα; (Αν απαντήσατε θετικά στη 2η ερώτηση)» συγκεντρώθηκαν 37 απαντήσεις, οι οποίες ομαδοποιήθηκαν με νοηματικά κριτήρια και αποτυπώνονται στον Πίνακα 1.

Απαντήσεις	Πλήθος
Μέσω της εξάσκησης, της χρήσης και της πρακτικής εφαρμογής όλων των εργαλείων ΤΠΕ σε συγκεκριμένα γνωστικά αντικείμενα ή ελεύθερα, εξασκηθήκαμε και εντρυφήσαμε στις σύγχρονες εκπαιδευτικές πρακτικές που εφαρμόζονται στο χώρο της εκπαίδευσης.	2
Μέσω του project πειραματιζόμαστε με τα ψηφιακά εργαλεία και το συνολικό εκπαιδευτικό υλικό και εμπλεκόμαστε ενεργά στη διαδικασία της μάθησης.	4
Έβαλα σε εφαρμογή όλο το υλικό της θεματικής ενότητας οπότε μέσω της πρακτικής ανέπτυξαν τις ψηφιακές μου δεξιότητες και γνώσεις.	7
Συνέδεσε τη θεωρία με την πράξη.	14
Η εφαρμογή της θεωρίας στην πράξη - Πρακτική διάσταση.	4
Κατάλαβα τις αδυναμίες μου. Συζήτησα με τον ΚΣ κάποια θέματα πάνω στις εργασίες μου που ήθελαν διευκρίνιση. Η εξέταση είχε την έννοια συζήτησης, διαπραγμάτευσης πάνω στην εργασία.	1
Αναζήτηση πληροφοριών, αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων και βιωματική μάθηση.	4

Πίνακας 1. Συμβολή μεθόδου εξέτασης

Ενδεικτικές είναι οι εξής απαντήσεις:

- Φοιτ.1. «Σε αναγκάζει έμμεσα να διαβάσεις το υλικό, για να μπορέσεις να ολοκληρώσεις τις δραστηριότητές σου. Παρουσιάζει ενδιαφέρον η πρακτική εφαρμογή, παρότι είναι αρκετά επίπονη, διότι απαιτεί δημιουργική και κριτική ταυτόχρονα σκέψη. Τελικά, υλοποιείς κάτι δικό σου και μόνο αυτό αναβαθμίζει την μαθησιακή εμπειρία».
- Φοιτ.1. «Χρησιμοποιήσαμε στην πράξη όσα διδαχτήκαμε χωρίς να αναλωθούμε σε "παπαγαλία" ερωτήσεων και απαντήσεων».
- Φοιτ.1. «Ουσιαστικά έπρεπε να εφαρμόσουμε σε πρακτικό επίπεδο όλα όσα διδαχτήκαμε στις εβδομάδες μελέτης».

8. Προτιμάτε τη μέθοδο εξέτασης με εργασία-project σε σχέση με την προηγούμενη μέθοδο εξετάσεων;

[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

[Πληροφορίες](#)

● ΝΑΙ	46
● ΟΧΙ	3
● ουδέτερα	8

Διάγραμμα 7. Σύγκριση μεθόδου εξέτασης με project σε σχέση με την προηγούμενη μέθοδο

Στην 9^η ερώτηση «Ποια πτυχή της εργασίας-project ως μεθόδου εξέτασης σας άρεσε περισσότερο;» συγκεντρώθηκαν 57 απαντήσεις που αποτυπώνονται στον Πίνακα 2.

Απαντήσεις	Πλήθος
Η δημιουργία , Η δημιουργικότητα, Η δημιουργική πτυχή, η παραγωγή ψηφιακής αφήγησης, βίντεο, διαδραστικού βίντεο και διαδραστικών παιχνιδιών, η εφαρμογή της θεωρίας στην πράξη και στη δημιουργία ψηφιακού υλικού.	35
Η αξιοποίηση των ψηφιακών εργαλείων στην πράξη-επαφή με ΤΠΕ	9
Συνολική θετική εμπειρία	1
Μείωση άγχους σε σχέση με τις εξετάσεις	3
Η εφαρμογή της θεωρίας στην πράξη - Πρακτική διάσταση	4
Προσωπικός ρυθμός	2
Το θέμα	1
Ικανοποιητικός χρόνος εκπόνησης	1
Απόδειξη συνολικής προόδου	1

Πίνακας 2. Επιλογή πτυχής που άρεσε περισσότερο

Ενδεικτικές είναι οι εξής απαντήσεις:

- *Φοιτ.1. «Λιγότερο άγχος- η εξέταση δεν έγινε σε ένα στενό πλαίσιο δύο ωρών όπου οτιδήποτε μπορεί να συμβεί ή απλά να "κολλήσει" ο φοιτητής σε μία ερώτηση αλλά αποδείξαμε συνολικά την πρόοδο μας σε αυτό το εξάμηνο και τι τελικά μάθαμε».*
- *Φοιτ.2. «Μου άρεσε που έπρεπε να συνδυάσουμε τον σχεδιασμό μιας επιμόρφωσης με την παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού και τη χρήση εργαλείων που δεν είχα ξαναχρησιμοποιήσει».*
- *Φοιτ.3. «Η συνειδητοποίηση ότι δεν χρειάζεται να είσαι προγραμματιστής για να είσαι σε θέση να φτιάξεις ιστολόγιο και πολυμέσα».*
- *Φοιτ.4. «Μου άρεσε ιδιαίτερα η "ελευθερία" καθώς και το έναυσμα και η ευκαιρία για δημιουργία ενός ολόδικού μας blog. Θεωρώ πως τα περισσότερα blogs αν και με το ίδιο θέμα ήταν διαφορετικά και μοναδικά όπως και οι δημιουργοί».*

Στη 10^η ερώτηση «Ποια πτυχή της εργασίας-project ως μεθόδου εξέτασης δεν σας ικανοποίησε;» συγκεντρώθηκαν 57 απαντήσεις που αποτυπώνονται στον Πίνακα 3.

Απαντήσεις	Πλήθος
Καμία - με ικανοποίησε απόλυτα	22
Ο περιορισμός του θέματος/η διατύπωσή του	4
Συνδυασμός με παράδοση εργασίας project στην ETA63	4
Πολλά απαιτούμενα σε λίγο χρόνο	11
Το εργαλείο αξιολόγησης	1
Το εργαλείο προσβασιμότητας	1
Το διαδραστικό παιχνίδι	2
Η ψηφιακή αφήγηση	1
Η e-me	1
Διευκρινίσεις-οδηγίες	3
Η προφορική υποστήριξη	1

Πίνακας 3. Επιλογή πτυχής που δεν ικανοποίησε

Ενδεικτικές είναι οι εξής απαντήσεις:

- *Φοιτ.1. «Δε μου άρεσε που ήταν γενικό το θέμα. Θα προτιμούσα να εστίαζε στο δικό μου γνωστικό αντικείμενο (στου καθενός). Επιπλέον, θα ήθελα να μην υπήρχε περιορισμός ώστε το blog να δημιουργηθεί στην e-me. Επίσης, θα μπορούσε να μην είναι τόσο καθοδηγούμενη».*
- *Φοιτ.2. «Το ότι είχα να πραγματευτώ δύο project ταυτόχρονα, την ίδια χρονική περίοδο».*
- *Φοιτ.3. «Δυστυχώς η παρουσίαση έπρεπε να είναι πιο περιεκτική με ερωτήσεις, είναι πολύ σύντομη και θα έπρεπε να είχε αξιολογικά κριτήρια συγκεκριμένα και γνωστοποιημένα στους φοιτητές. Θα προτιμούσα να ήταν μέρος της τέταρτης δραστηριότητας με εξέταση με περισσότερο χρόνο για να παρουσιάσω την εργασία μου και ίσως η τελική αξιολόγηση να ήταν πολλαπλής επιλογής γιατί παραγκωνίζεται το εκπαιδευτικό υλικό».*

Στην 11^η ερώτηση «Ποιες δυσκολίες/προκλήσεις αντιμετωπίσατε κατά τη διάρκεια του Project;» συγκεντρώθηκαν 57 απαντήσεις, οι οποίες ομαδοποιήθηκαν με νοηματικά κριτήρια και αποτυπώνονται στον Πίνακα 4.

Απαντήσεις	Πλήθος
Καμία. Ήταν μια εξαιρετική εμπειρία από όλες τις απόψεις.	2
Η αξιοποίηση των ψηφιακών εργαλείων στην πράξη- ευχέρεια- Εξοικείωση με νέες εφαρμογές	9
Τεχνικές δυσκολίες - μη επαρκής υλικοτεχνικός εξοπλισμός	6
ΧρονοΠίνακας - σε διάστημα 3 εβδομάδων έπρεπε να υποβάλλω δύο project -χρονικοί περιορισμοί	15
Οδηγίες -διευκρινίσεις	5
Η εισαγωγή του εργαλείου προσβασιμότητας	3
Το διαδραστικό παιχνίδι - βίντεο	3
Δυσκολία δημιουργίας ψηφιακής αφήγησης	2
Η εισαγωγή των βίντεο στην πλατφόρμα e-me	1

Πίνακας 4. Δυσκολίες/προκλήσεις κατά τη διάρκεια του Project

Ενδεικτικές είναι οι εξής απαντήσεις:

- Φοιτ.1. «Δεν είχα ευχέρεια στη χρήση των εργαλείων και χρειάστηκε να αφιερώσω αρκετό χρόνο».
- Φοιτ.2. «Στην ψηφιακή αφήγηση θα ήθελα να χρησιμοποιήσω κι άλλη φωνή στο audio αλλά δεν είχα εθελοντές. Επίσης έφτιαξα ένα παιχνίδι χαμένου θησαυρού στο e-me content αλλά δεν μπόρεσα να το λειτουργήσω ούτε να βρω αρκετές πληροφορίες πάνω σε αυτό. Ήταν κρίμα γιατί ήταν καλά δομημένο και έχασα πολύτιμο χρόνο».
- Φοιτ.3. «Σε κάθε στάδιο υπήρχαν δυσκολίες και προκλήσεις αλλά προσπαθήσαμε να τις αντιμετωπίσουμε με τον καλύτερο τρόπο».
- Φοιτ.4. «Χρειαζόταν περισσότερη πρακτική άσκηση κατά τη διάρκεια της ΘΕ».

12. Πόσες ώρες αφιερώσατε για την ολοκλήρωση του Project;

[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

[Πληροφορίες](#)

1-4	0
4-6	0
6-8	1
8-10	6
περισσότερες από 10	50

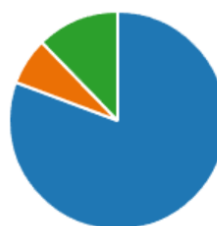
Διάγραμμα 8. Χρόνος ολοκλήρωσης project

13. Θα χαρακτηρίζατε ως επιτυχή τη μετάβαση από τη διαδικασία της Γραπτής Τελικής Εξέτασης στη διαδικασία της εξέτασης μέσω Project για τη συγκεκριμένη Θεματική Ενότητα;

[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

[Πληροφορίες](#)

● ΝΑΙ	46
● ΟΧΙ	4
● ουδέτερα	7

Διάγραμμα 9. Μετάβαση στη νέα μέθοδο τελικής εξέτασης

Στη 14^η ερώτηση «Προτείνετε τρόπους με τους οποίους η εξέταση με project θα μπορούσε να βελτιωθεί» συγκεντρώθηκαν 57 απαντήσεις, οι οποίες ομαδοποιήθηκαν με νοηματικά κριτήρια και αποτυπώνονται στον Πίνακα 5.

Απαντήσεις	Πλήθος
Ικανοποίηση με την εξέταση του project - Ο τρόπος εξέτασης (προφορική υποστήριξη) ήταν πολύ ικανοποιητικός μιας και αφορούσε αποκλειστικά την δική μας εργασία και τον τρόπο που την σκεφτήκαμε-υλοποιήσαμε.	10
Περισσότερες δραστηριότητες αξιολόγησης που να αφορούν την χρήση των εργαλείων.	5
Εισαγωγή ακόμα περισσότερων εργαλείων.	4
Καλύτερος προγραμματισμός σε σχέση με τις ημερομηνίες παράδοσης project - χρονικοί περιορισμοί	15
Αναλυτικότερες οδηγίες με παραδείγματα εφόσον δεν μπορούν να δοθούν διευκρινίσεις	4
Ελεύθερη επιλογή γνωστικού αντικείμενου	2
Περισσότερες ΟΣΣ και σεμινάρια	5

Πίνακας 5. Προτάσεις βελτίωσης

Ενδεικτικές είναι οι εξής απαντήσεις:

- Φοιτ.1. «Παροχή από το ΕΑΠ εφαρμογών επεξεργασίας ήχου, video που παράγουν ποιοτικότερα αποτελέσματα από τις online ανοιχτές εφαρμογές».
- Φοιτ.2. «Καθ' όλη τη διάρκεια της Θ.Ε να πραγματοποιούνται επιμέρους εργασίες οι οποίες να συντίθενται στο τέλος σε ένα ολοκληρωμένο έργο».
- Φοιτ.3. «Περισσότερα σεμινάρια ή ΟΣΣ για τα ψηφιακά εργαλεία (πλατφόρμες), οδηγοί χρήσης ή videos. Ίσως οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες

να είναι πιο σχετικές με την υλοποίηση του project, έτσι ώστε ο φοιτητής να είναι πιο προετοιμασμένος».

Στη 15^η ερώτηση «Δώστε τυχόν επιπλέον σχόλια ή προτάσεις που μπορεί να έχετε σχετικά με την εξέταση με Project» συγκεντρώθηκαν 26 απαντήσεις, οι οποίες ομαδοποιήθηκαν με νοηματικά κριτήρια και αποτυπώνονται στον Πίνακα 6.

Απαντήσεις	Πλήθος
Για τη συγκεκριμένη θεματική η εξέταση με Project είναι κατάλληλη.	6
Έμεινα ικανοποιημένη με την εξέταση του project.	5
Θα πρέπει να εισαχθεί και σε άλλες θεματικές όπως η ετα61 και η ετα53 αντικαθιστώντας τη γραπτή εξέταση.	3
Ενσωμάτωση ομαδοσυνεργατικών στοιχείων	2
Απαιτείται μεγαλύτερος χρόνος εξέτασης	4
Μείωση ζητούμενων - Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την προφορική εξέταση.	2
Περισσότερες ΟΣΣ και σεμινάρια εγκαίρως	5

Πίνακας 6. Γενικές προτάσεις για την εξέταση με Project

Ενδεικτικές είναι οι εξής απαντήσεις:

- Φοιτ.1. «Ήταν μία εξαιρετική κατά τη γνώμη μου εμπειρία και θεωρώ ότι η διαδικασία επέτρεψε στους εξεταζόμενους να εμπλακούν ενεργά με το εκπαιδευτικό υλικό, μα εκφραστούν και να δημιουργήσουν».
- Φοιτ.1. «Θα μπορούσε να γίνεται προετοιμασία από την αρχή της θεματικής και στόχος να είναι το project. Να είναι δηλαδή μια σπονδυλωτή διαδικασία».
- Φοιτ.1. «Γενικά να προσαρμοστεί και να πλησιάσει όσο το δυνατόν περισσότερο σε διπλωματική(και σαν θέμα και σαν παρουσίαση-εξέταση)».

16. Πιστεύετε ότι μετά την ολοκλήρωση του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών θα εφαρμόσετε στην εκπαιδευτική πράξη όσα μάθατε από την ενασχόλησή σας με το Project;

[Περισσότερες λεπτομέρειες](#)

[Πληροφορίες](#)

Καθόλου	0
Λίγο	3
Αρκετά	9
Πολύ	16
Πάρα πολύ	29

Διάγραμμα 10. Εφαρμογή στην πράξη μετά την ολοκλήρωση του ΜΠΣ

Συμπεράσματα

Οι εξ αποστάσεως εξετάσεις γίνονται σταδιακά πιο ασφαλείς και λειτουργικές λόγω της ανάπτυξης και της βελτίωσης των ψηφιακών τεχνολογιών. Η ευελιξία και η προσβασιμότητα που προσφέρουν αποτελούν σημαντικά πλεονεκτήματα ειδικά για φοιτητές/φοιτήτριες που εργάζονται ή/και έχουν ποικίλες υποχρεώσεις και ανταγωνιστικά ενδιαφέροντα.

Το άρθρο παρουσίασε τη διερεύνηση των απόψεων των φοιτητών/φοιτητριών για την πρώτη εφαρμογή της ανάπτυξης και υποστήριξης της εργασίας-project ως μεθόδου εξέτασης στη Θεματική Ενότητα (ΘΕ) ΕΤΑ62 «Ψηφιακά Μέσα στην εκπαίδευση και την επικοινωνία» του ΜΠΣ «Εκπαίδευση και Τεχνολογίες σε Συστήματα εξ Αποστάσεως Διδασκαλίας και Μάθησης-Επιστήμες της Αγωγής» (ΕΤΑ) του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου.

Όσον αφορά το πρώτο ερευνητικό ερώτημα, τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας, σύμφωνα με τις απόψεις των φοιτητών/φοιτητριών, καταδεικνύουν την αναγκαιότητα έγκαιρης διοργάνωσης και διεξαγωγής σεμιναρίων, καθώς και πιθανής ένταξής τους στις ΟΣΣ, προκειμένου να υποστηριχθεί η εκπόνηση των projects. Οι φοιτητές/φοιτήτριες θεωρούν, επίσης, ότι είχαν επαρκή χρόνο για την εκπόνηση και ότι η πρακτική εφαρμογή μέσω της εργασίας- project παρουσιάζει ενδιαφέρον, παρότι είναι αρκετά επίπονη, διότι απαιτεί δημιουργική και κριτική ταυτόχρονα σκέψη. Επιπρόσθετα, με τις απόψεις τους οι φοιτητές/φοιτήτριες αναδεικνύουν ως σημαντικούς παράγοντες για την αποτελεσματικότητα της εξέτασης μέσω εργασίας-project, αρχικά, τον συνδυασμό σχεδιασμού μιας επιμόρφωσης με την παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού και τη χρήση ψηφιακών εργαλείων που δεν είχαν ξαναχρησιμοποιήσει, καθώς και την καλλιέργεια της δημιουργικότητάς τους με το έναυσμα και την ευκαιρία να αναπτύξουν τα δικά τους έργα στο Διαδίκτυο. Επίσης, οι φοιτητές/φοιτήτριες προκρίνουν την αξιοποίηση των ψηφιακών εργαλείων στην πράξη, εκτιμώντας ότι με τον τρόπο αυτό απέκτησαν εξοικείωση και ευχέρεια στη χρήση νέων ψηφιακών εφαρμογών, ενώ ταυτόχρονα επιτεύχθηκε περιορισμός του άγχους της εξέτασης, καθώς αυτή δε διεξήχθη σε ένα στενό πλαίσιο περιορισμένου χρόνου.

Επίσης, εστιάζοντας στο δεύτερο ερευνητικό ερώτημα, οι φοιτητές/φοιτήτριες σε μεγάλο ποσοστό δήλωσαν πολύ ικανοποιημένοι από τη νέα μέθοδο εξέτασης, η οποία τους προκάλεσε το ενδιαφέρον και κατάφερε να επιτύχει τη σύνδεση της θεωρίας με την πράξη.

Ακόμη, σύμφωνα με τις απαντήσεις των φοιτητών/φοιτητριών στις ερωτήσεις που υπάγονταν στο τρίτο ερευνητικό ερώτημα, οι κύριοι προβληματισμοί τους αφορούσαν τον χρονοπρογραμματισμό της εξέτασης, την υποστήριξη με αναλυτικές οδηγίες και την αναγκαιότητα διεξαγωγής σεμιναρίων προετοιμασίας για την εργασία- project.

Τέλος, κρίνεται σκόπιμο να διερευνηθούν περαιτέρω στο μέλλον οι προβληματισμοί των φοιτητών/φοιτητριών σχετικά με την ακαδημαϊκή ακεραιότητα και την αποτελεσματικότητα αυτής της μορφής εξετάσεων, λαμβάνοντας υπόψη και τη θέση των Pauli et al. (2020) ότι τα τρία βασικά θέματα που αποτελούν ένα σύνολο ελάχιστων απαιτήσεων για ένα καλά σχεδιασμένο ψηφιακό σύστημα αξιολόγησης το 2030 είναι η σχετικότητα, η προσαρμοστικότητα και η αξιοπιστία.

Εν κατακλείδι, πολλά πανεπιστήμια υιοθετούν υβριδικά μοντέλα, συνδυάζοντας φυσικές και εξ αποστάσεως εξετάσεις, προσπαθώντας να αξιοποιήσουν τα πλεονεκτήματα και των δύο προσεγγίσεων. Η διεξαγωγή εξ αποστάσεως εξετάσεων έχει συνεχώς ευρύτερη ανάπτυξη στα τριτοβάθμια ιδρύματα και τείνει να γίνει μια κυρίαρχη και δημοφιλής πρακτική. Συνεπώς, η διερεύνηση των μεθόδων που εφαρμόζονται είναι σημαντική ως προς την εγκυρότητα των εξ αποστάσεως εξετάσεων και ως προς τον παιδαγωγικό τους ρόλο.

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Alruwais, N. (2018). Advantages and challenges of using e-assessment. *International Journal of Information and Education Technology*, 8, 34–37. <https://doi.org/10.18178/ijiet.2018.8.1.1008>
- Aristeidou, M., Cross, S., Rossade, K. D., & Wood, C. (2023). Online remote exams in higher education: distance learning students' views. In *Proceedings of INTED2023 Conference*. <https://oro.open.ac.uk/88200/1/ARISTEIDOU2023ONL.pdf>
- Amrane-Cooper, L. (2020). Putting 110,000 examinations online. University of London [Blog post]. Retrieved from <https://www.london.ac.uk/news-events/blogs/putting-110000-examinations-online>
- Bartolic, S. K., Boud, D., Agapito, J., Verpoorten, D., Williams, S., Lutze-Mann, L., ... Guppy, N. (2021). A multi-institutional assessment of changes in higher education teaching and learning in the face of COVID-19. *Educational Review*, 74(3), 517–533. <https://doi.org/10.1080/00131911.2021.1955830>
- Bashitialshaaer, R., Alhendawi, M., & Lassoued, Z. (2021). Obstacle comparisons to achieving distance learning and applying electronic exams during COVID-19 pandemic. *Symmetry*, 13(1), 99. <https://doi.org/10.3390/sym13010099>
- Γιαγλή, Σ., Γιαγλής, Γ., Κουτσούμπα, Μ., (2010). Αυτονομία στη μάθηση στο πλαίσιο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Στο Α. Λιοναράκης, (Επιμ.) *Open Education - The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology*, Τόμ. 6 Αρ. 1,2 (2010). <https://doi.org/10.12681/jode.9753>
- Chaudhary, S., & Dey, N. (2013). Assessment in open and distance learning systems (ODL): A challenge. *Open Praxis*, 32(3), pp. 207-216. <http://dx.doi.org/10.5944/openpraxis.5.3.65>
- Cross, S., Aristeidou, M., Rossade, K.-D., Wood, C., Brasher, A. (2023). The impact of online exams on the quality of distance learners' exam and exam revision experience: Perspectives from the Open University UK, *Online Learning*, 27(2), 27-45. <https://doi.org/10.24059/olj.v27i2.3761>
- Dammas, A. (2016). Investigate students' attitudes toward computer -based test (CBT) at chemistry course. *International Journal of Scientific and Research Publications*, 6, 209–216.
- Divjak, B., Žugec, P., & Pažur Aničić, K. (2022). E-assessment in mathematics in higher education: a student perspective. *International Journal of Mathematical Education in Science and Technology*, 55(8), 2046–2068. <https://doi.org/10.1080/0020739X.2022.2117659>
- Dominguez-Figaredo, D. D., Gil-Jaurena, I. G., & Morentin-Encina, J. M. (2022). The impact of rapid adoption of online assessment on students' performance and perceptions: Evidence from a distance learning university. *Electronic Journal of e-Learning*, 20(3), pp. 224241. <https://doi.org/10.34190/ejel.20.3.2399>
- Gil-Jaurena, I., & Dominguez, D. (2022). Adaptation of the final exam in a distance education course: From face-to-face to online assessment. In EADTU (Ed.), *The sixth envisioning report for empowering universities (N.6)*, pp. 43–45. <https://doi.org/10.5281/zenodo.6576471>
- Henderson, M., Awdry, R., Chung, J., Bryant, M., Patel, S. V., Yu, A. S., Mundy, M., Ryan, K., & Ashford, C. (2024). Online examinations: Factors that impact student experience and perceptions of academic performance. *Australasian Journal of Educational Technology*, 40(4), 73–89. <https://doi.org/10.14742/ajet.9412>
- Ilgaz, H., & Afacan Adanir, G. (2020). Providing online exams for online learners: Does it really matter for them? *Education and Information Technologies*, 25(2), 1255–1269. <https://doi.org/10.1007/s10639-019-10020-6>

- Ιωακείμίδου, Β., Μανούσου, Ε., Σταμούλης, Ε., Δημόπουλος, Κ., Ζώτου, Μ., Καμπούρμαλη, Ι., Καρούντζου, Γ., Κουτσούμπα, Κ., Μπουσίου, Ο., Στύλα, Δ., Τσακίριδου, Δ., (2023). Τελικές εξετάσεις σε ανοικτά εξ αποστάσεως πανεπιστημιακά ιδρύματα: μια βιβλιογραφική επισκόπηση. Στο Α. Λιοναράκης, (Επιμ.), *Πρακτικά 12^{ου} Συνεδρίου για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση Τόμ. 12, Αρ. 7* (2023) doi: 10.12681/icodl.6063
- Jimoyiannis, A., & Koukis, N. (2023). Exploring teachers' readiness and beliefs about emergency remote teaching in the midst of the COVID-19 pandemic. *Technology, Pedagogy and Education*, 32(2), 205–222. <https://doi.org/10.1080/1475939X.2022.2163421>
- JISC (2020). The future of assessment: five principles, five targets for 2025. <https://repository.jisc.ac.uk/7733/1/the-future-of-assessment-report.pdf>
- Karadag, N., & Özgür, A.Z., 2020. Assessment and evaluation in mega universities. Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET <http://www.tojet.net/articles/v19i4/1943.pdf>
- Khan, S., & Khan, R. A. (2019). Online assessments: Exploring perspectives of university students. *Education and Information Technologies*, 24(1), 661–677. <https://doi.org/10.1007/s10639-018-9797-0>
- Lancaster, T., & Cotarlan, C. (2021). *Contract cheating by STEM students through a file-sharing website: A COVID-19 pandemic perspective*. *International Journal for Educational Integrity*, 17(1), 1-16. <https://doi.org/10.1007/s40979-021-00070-0>
- Καπαχτοή, Β., (2014). *Η αξιολόγηση του μαθητή μέσω της μεθόδου project - μελέτη περίπτωσης στο Επιστημονικό Εκπαιδευτικό περιοδικό Εκπαιδευτικός Κύκλος*. Τόμος 2, τεύχος 3, 2014 ISSN: 2241-4576
- Μαντζώρου, Π., & Παντισίδου, Ε. (2022). Κριτική προσέγγιση της εισαγωγής εξ αποστάσεως εξετάσεων εν μέσω πανδημίας: Η περίπτωση του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου. *Adult Education Critical Issues*, 2(2), 86-106. <https://doi.org/10.12681/haea.31212>.
- Or, C., & Chapman, E. (2022). Development and acceptance of online assessment in higher education: Recommendations for further research. *Journal of Applied Learning and Teaching*, 5(1). <https://doi.org/10.37074/jalt.2022.5.1.6>
- Park, Ji-Hye, (2007). Factors Related to Learner Dropout in Online Learning. *Education, Computer Science*. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED504556.pdf>
- Pauli, M., Iosad, A., & Attewell, S. (2020) Assessment rebooted. Jisc / Emerge Education. retrieved from <http://jisc.ac.uk/reports/assessment-rebooted>
- Shraga-Roitman, Y., Hellwing, A., Almog, N., & Goffer, A. (2022). The adjustment to emergency remote teaching during the COVID-19 global crisis among diverse students in higher education. *Intercultural Education*, 33(4), 367–379. <https://doi.org/10.1080/14675986.2022.2090685>
- Shraim, K. (2019). Online Examination practices in Higher Education Institutions: Learners' Perspectives. *Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, 20(4), pp.185–196. <https://doi.org/10.17718/tojde.640588>
- Vorvilas, G., Liapis, A., Angelopoulou, D., Karousos, N., & Efstathopoulos, E. P. (2023). Conducting Remote Electronic Examinations in Distance Higher Education: Students' Perceptions. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 24(2), 167-182. <https://doi.org/10.17718/tojde.971889>
- Hatzipanagos S, Tait A and Amrane -Cooper L 2020 Towards a Post Covid-19 Digital Authentic Assessment Practice: When Radical Changes Enhance the Student Experience. European Distance and E-Learning Network (EDEN) Proceedings 2020 Research Workshop | Lisbon, 21-23 October <https://doi.org/10.38069/edenconf-2020-rw-0007>